

DOI: <https://doi.org/10.31359/2411-5584-2024-58-3-22>
УДК 330.322:658.1

А. О. ЧЕРНЯЄВА

кандидатка економічних наук, доцентка,
доцентка кафедри маркетингу та торговельного
підприємництва Української інженерно-
педагогічної академії,
Україна, м. Харків
e-mail: annachernya@ukr.net
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8600-5990>

О. В. СУХОВЄЄВ

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня
вищої освіти Української інженерно-
педагогічної академії,
Україна, м. Харків
e-mail: sykhoveev1@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-3555-1991>

ПОТЕНЦІАЛ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ: СУТНІСТЬ, ХАРАКТЕРИСТИКИ ТА ВИДИ¹

У статті розкрито сутність та основні структурні елементи інвестиційного потенціалу підприємства, охарактеризовано потенціали інвестиційної діяльності та інвестиційного розвитку. Визначено види інвестиційного потенціалу: зовнішній та внутрішній, стратегічний та оперативний, стадійний. Обґрунтовано основні характеристики інвестиційного потенціалу: системність, поліструктурність, синергія, керованість, динамічність та розвиток. Розкрито роль інвестиційного потенціалу підприємств у забезпеченні соціально-економічного розвитку та сучасних технологічних трансформацій національної економіки.

¹ © Черняєва А. О., Сухов'єєв О. В., 2024. Стаття публікується на умовах ліцензії Creative Commons – Attribution 4.0 International (CC BY 4.0).
Статтю розміщено на сайті збірника: <http://econtlaw.nlu.edu.ua>.

Ключові слова: інвестиційний потенціал підприємства, потенціали інвестиційної діяльності та інвестиційного розвитку, інвестиційні ресурси, ресурсний і результативний інвестиційні потенціали, організаційна спроможність підприємства, зовнішній і внутрішній, стратегічний та оперативний, стадійний інвестиційні потенціали.

JEL Classification: E22, M21, O31.

Постановка проблеми. Ефективна інвестиційна діяльність є умовою функціонування та розвитку підприємств як цілісних господарських систем. Інвестиції необхідні в бізнес-процеси, що забезпечують модернізацію дійових засобів виробництва, що зношуються, втрачають вартість і корисність, потребують кількісного та якісного відновлення; придбання, введення в дію та експлуатації нових основних фондів, що відповідають організаційно-економічним, техніко-технологічним, соціально-екологічним характеристикам Індустрії 4.0; технологічного розвитку та впровадження новітніх технологій – виробничих, ринкових, організаційних та ін.; інноваційної діяльності, диджиталізації бізнесу, реструктуризації підприємств тощо.

Можливості та ефективність інвестиційного забезпечення сучасних господарських процесів і розвитку підприємств залежать від інвестиційного потенціалу бізнесу, що актуалізує дослідження його сутності, структури, джерел і напрямів оптимізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасних теоретичних і прикладних наукових джерелах інвестиційний потенціал аналізується як:

- ресурсний потенціал інвестиційної діяльності – сукупність інвестиційних ресурсів і можливостей суб'єктів господарювання, галузей, регіонів, національної економіки [1; 2]. Зосередженість дослідників на аналізі ресурсного інвестиційного потенціалу є обґрунтованою, оскільки від забезпеченості господарської діяльності підприємств ресурсами для інвестицій безпосередньо залежать ефективність, конкурентоспроможність і розвиток як бізнесу, так і національного господарства в цілому;

- організаційно-управлінський потенціал інвестиційної діяльності як здатність освоювати та спрямовувати необхідні обсяги залучених інвестицій у створення нових і розвиток уже наявних виробничих потужностей, а також у розвиток людського потенціалу та створення об'єктів і установ виробничої та соціальної інфраструктури [3];

- потенціал інвестиційної привабливості об'єктів інвестування [4–6]. У сучасний період в Україні, за оцінкою П. Віблій (P. Viblyi) та А. Блавт (A. Blavt), великий потенціал інвестиційної привабливості мають такі галузі та комплекси, як оборонно-промисловий комплекс, енергетика, логістика

та інфраструктура, агропромисловий комплекс, промислове виробництво, інноваційні технології, металургія та металообробка, фармацевтика, природні ресурси, деревообробка та меблеве виробництво [7].

Слід підкреслити, що в теперішній час пріоритетними об'єктами наукових досліджень є інвестиційні потенціали країни, регіонів, галузей національної економіки [7–9].

Таким чином, сучасні дослідження інвестиційного потенціалу розкривають такі його складові, як ресурсний, управлінський потенціали, а також потенціал привабливості об'єктів інвестицій для інвесторів. Але інвестиційний потенціал – це не тільки сукупність інвестиційних ресурсів і можливості їх ефективно реалізувати в господарському процесі, а й зовнішні та внутрішні чинники й умови їх залучення та оптимального використання; організаційна спроможність суб'єктів господарювання галузей, регіонів, національної економіки в цілому забезпечити його формування, реалізацію та розвиток; це його стратегічні та оперативні моделі та ін. Виходячи з цього, аналіз інвестиційного потенціалу повинен базуватися на системному та структурно-функціональному підходах, що дозволить обґрунтувати його сутність і роль у розширеному суспільному відтворенні.

Метою статті є розкриття сутності, структури та ролі інвестиційного потенціалу підприємств у забезпеченні соціально-економічних і технологічних трансформацій бізнесу.

Виклад основного матеріалу. Від інвестиційної активності підприємств безпосередньо залежать стан і динаміка інвестування в національну економіку, що своєю чергою є одним із вирішальних факторів забезпечення її безпеки та розвитку в періоди воєнного часу та післявоєнного відновлення.

За показником обсягу капітальних інвестицій в економіку інвестиційній діяльності українських підприємств у 2019–2022 рр. була притаманна різновекторна динаміка (рис. 1): негативна – зменшення на 28,2% капіталовкладень підприємств у 2020 р. порівняно з 2019 р., пов'язане з коронакризою; позитивна – збільшення на 13% капіталовкладень у 2021 р., що було показником зростання ділової активності. У 2022 р. обсяг капіталовкладень зменшився на 39,2% унаслідок дії багатьох факторів, головним з яких є руйнівний вплив на бізнес широкомасштабної війни РФ проти України. Майже третина підприємств або припинила, або обмежила свою діяльність, у результаті чого прямі збитки, завдані економіці держави, склали 80 млрд євро [10].

Негативна динаміка капітальних інвестицій підприємств в економіку у 2022 р. свідчить про значні втрати українським бізнесом інвестиційного потенціалу, що зумовлює необхідність розроблення та здійснення комплексу заходів із його відновлення та накопичення. Їх теоретичну основу повинні

складати системні знання щодо його сутності, структури, механізму функціонування та розвитку.

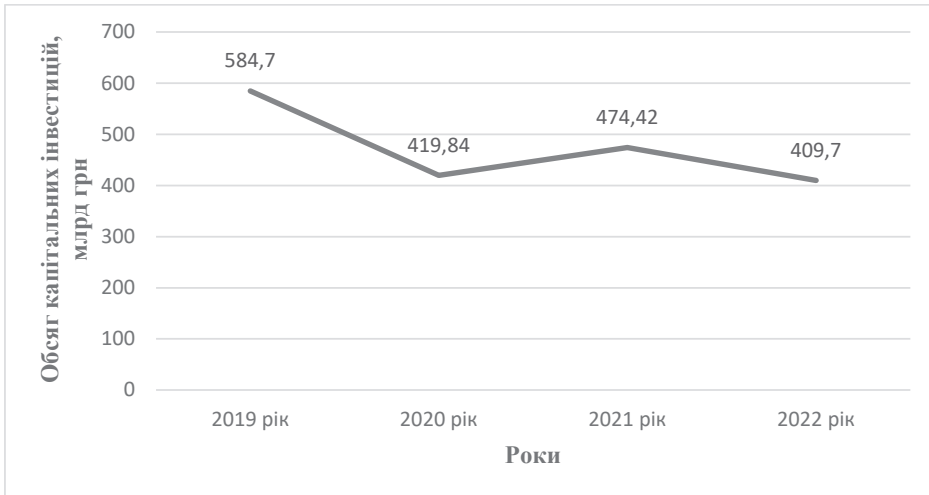

Рис. 1. Динаміка обсягу капітальних інвестицій підприємств України 2019–2022 рр. [11; 12]

Дослідження інвестиційного потенціалу підприємств базується на поєднанні різних підходів до визначення його сутності та структури як інтегративної системи умов, чинників, ресурсів і можливостей, здатностей і максимально можливих результатів інвестиційної діяльності та інвестиційного розвитку суб'єктів господарювання при його повному та ефективному використанні. Концептуальну модель інвестиційного потенціалу підприємства в контексті системного та структурно-функціонального підходів до його аналізу відображено на рис. 2.

Зміст поняття інвестиційного потенціалу підприємства є багатоаспектним, що зумовлює необхідність, по-перше, поєднання різних підходів до його визначення, зокрема ресурсного, функціонально-цільового, організаційно-управлінського, результативного, стадійного; по-друге, аналізу внутрішніх і зовнішніх можливостей як потенціалу умов і чинників, від яких залежить його формування, реалізація, розвиток; по-третє, розкриття стратегічного та оперативного потенціалів інвестиційної діяльності та інвестиційного розвитку підприємства.

За ресурсним підходом, інвестиційний потенціал підприємства є сукупністю інвестиційних ресурсів бізнесу як активів (матеріальних, нематеріальних, фінансових, інформаційних), що вкладаються в його інвестиційні про-

екти з метою отримання прибутку та інших інвестиційних ефектів. За джерелами формування інвестиційні ресурси підприємства можуть бути:

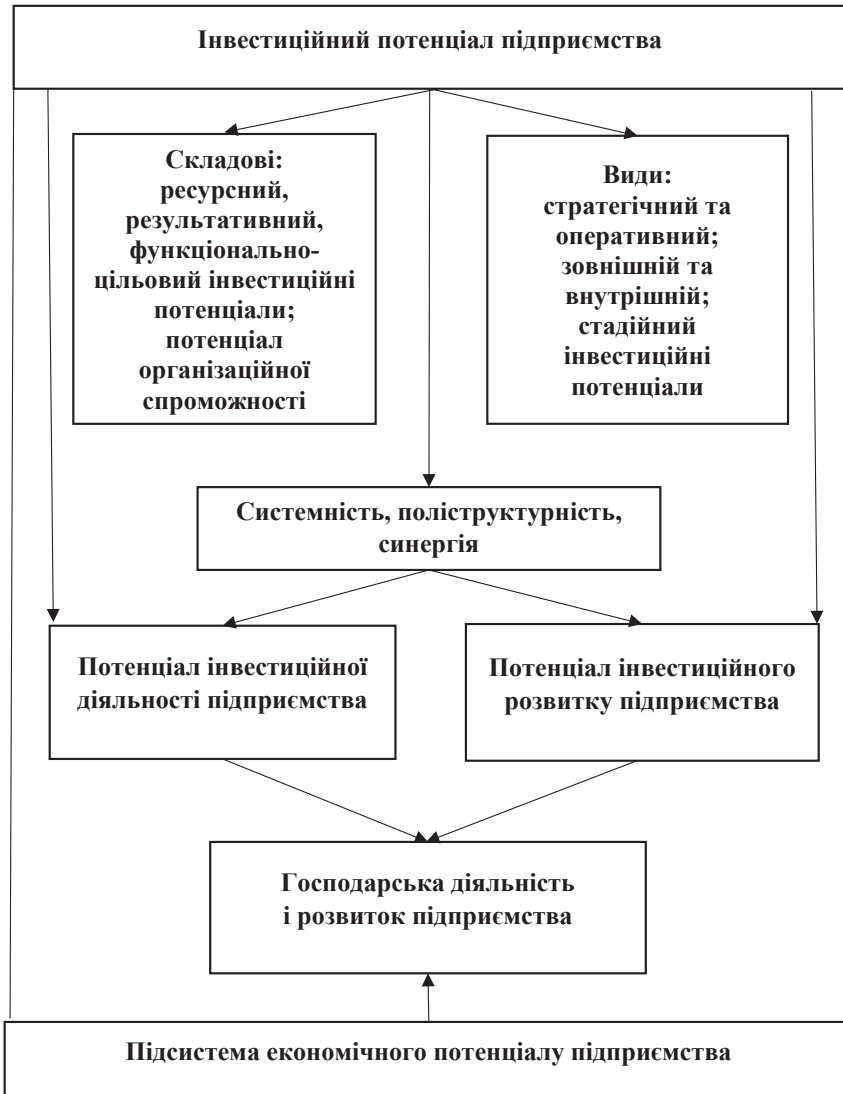

Рис. 2. Концептуальна модель інвестиційного потенціалу підприємства

- власними ресурсами, що формуються за рахунок внесків власників бізнесу, прибутку підприємства, амортизаційних відрахувань та ін.;
- ресурсами, позиченими шляхом отримання різних видів кредитів, випуску і розміщення облігацій;

– залученими ресурсами, джерелом яких є кошти, що вкладаються в інвестиційні проекти підприємства сторонніми інвесторами; кошти, одержані від продажу акцій та ін.

Частки зазначених видів інвестиційних ресурсів у їхньому загальному обсязі характеризують дані щодо структури капіталовкладень (капітальних інвестицій) підприємств України у 2022 р., обсяг яких дорівнював 409,7 млрд грн: власні кошти підприємств та організацій – 68,8%, кредити банків та інші позики – 5,0%, кошти державного та місцевих бюджетів – 17,6%, кошти іноземних інвесторів – 0,1%, кошти населення на будівництво житла – 5,4%, кошти з інших джерел – 3,3% [13]. Як бачимо, основним джерелом коштів для інвестицій були власні інвестиційні ресурси підприємств – 68,8% загального обсягу капітальних інвестицій.

На нашу думку, до ресурсного інвестиційного потенціалу також належить інвестиційна привабливість підприємства, яка є специфічним ресурсом залучення коштів для інвестицій, мотиваційним фактором вибору інвесторів об'єкта інвестицій [5; 6].

У процесі інвестиційної діяльності інвестиційні ресурси (ресурсний потенціал інвестицій) підприємства трансформуються в його активи, вартісне та якісне відновлення та накопичення яких, удосконалення структури основного капіталу є результатом реалізації його інвестиційного потенціалу. Результативний потенціал інвестицій характеризується максимально можливими інвестиційними ефектами, досягнутими підприємством за умов оптимального використання його ресурсного потенціалу інвестицій.

Ресурсний і результативний аспекти сутності інвестиційного потенціалу підприємства є його взаємопов'язаними та взаємодоповнюючими характеристиками, що відображає формула

$$A = f(VIP, PIP, ZIP, RPP),$$

де A – активи підприємства; f – залежність (функція); VIP – власні інвестиційні ресурси підприємства; PIP – позичені інвестиційні ресурси підприємства; ZIP – залучені інвестиційні ресурси підприємства, RPP – ресурс інвестиційної привабливості.

На основі функціонально-цільового підходу до аналізу інвестиційного потенціалу підприємства слід визначити:

– потенціал інноваційної діяльності як сукупність практичних дій підприємства щодо реалізації інвестицій [14], функціями якого є ресурсне забезпечення інвестиційних проєктів з метою досягнення максимально можливих інвестиційних ефектів – економічних, соціальних, екологічних та ін.;

– потенціал інвестиційного розвитку, що характеризується комплексним удосконаленням інвестиційної функції підприємства, орієнтованої на забез-

печення інвестиціями господарських процесів простого та розширеного відтворення бізнесу. Потенціал інвестиційного розвитку забезпечує удосконалення та трансформацію бізнес-процесів інвестиційної діяльності відповідно до сучасних технологій і моделей інвестиційного процесу.

Зазначені види інвестиційного потенціалу підприємства є взаємопов'язаними: результати реалізації потенціалу інвестиційної діяльності залежать від ефективності методів і технологій інвестування, накопичення та упровадження яких є функцією потенціалу інвестиційного розвитку. Своєю чергою потенціал інвестиційного розвитку підприємства реалізується саме в результатах реалізації потенціалу інвестиційної діяльності.

Ефективне використання інвестиційних ресурсів для досягнення цілей інвестиційної діяльності та інвестиційного розвитку підприємства залежить від його можливостей і здатностей забезпечити формування, реалізацію та оптимізацію інвестиційного потенціалу. Це дає підстави для визначення організаційної спроможності підприємства як його здатності реалізовувати конкретні завдання, виконувати функції, розв'язувати проблеми, ставити цілі та досягати їх [15] як складової інвестиційного потенціалу, від ефективності якої залежать його рівень і реалізація.

Ядро організаційної спроможності підприємства у сфері інвестиційної діяльності складає інвестиційний менеджмент [16] як управління інвестиціями, що охоплює планування, організацію, мотивацію та контроль інноваційних процесів, є стратегічним та оперативним. Організаційна спроможність як складова інвестиційного потенціалу – це можливості та здатність інвестиційного менеджменту підприємства щодо залучення та ефективного використання інвестиційних ресурсів для досягнення цілей інвестиційної діяльності та інвестиційного розвитку.

Слід підкреслити, що організаційна спроможність підприємства здійснювати ефективну інвестиційну діяльність залежить не тільки від рівня інвестиційного менеджменту підприємства, а й від ділових очікувань його власників і керівників, які визначають цілі, стратегію джерела та масштаби інвестування, приймають рішення щодо вибору інвестиційних проєктів та їхньої реалізації.

На рис. 3 відображено результати опитування керівників 660 підприємств у 21 регіоні України, проведеного 30 квітня – 27 травня 2024 р. Національним банком України з метою виявлення та оцінки їхніх очікувань щодо стану та динаміки ділової активності бізнесу, зокрема інвестиційної активності у 2024 р. [17]. За результатами опитування підприємства, з I кварталу 2023 р. зберігають позитивні оцінки щодо зміни рівня інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар. Індекс інвестиційної активності за цим по-

казником як відсоткове співвідношення позитивних і негативних оцінок респондентів має позитивне значення та змінився з 4,5% у II кварталі 2023 р. до 5,4% у II кварталі 2024 р. Для порівняння: у 2022 р. та в I кварталі 2023 р. інвестиційні очікування щодо зміни рівня інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар були негативними. Очікування щодо інвестиційних видатків на будівельні роботи були стабільно негативними протягом усього періоду, що аналізувався. У цілому очікується помірна інвестиційна активність українського бізнесу.

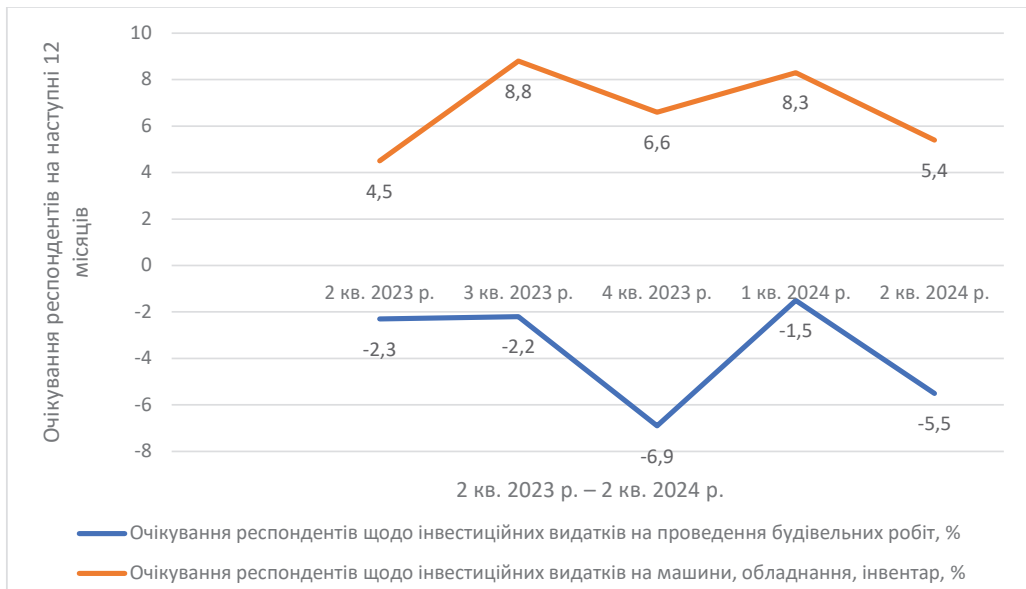

Рис. 3. Інвестиційні очікування підприємств України у 2023–2024 рр. [17]

Позитивні інвестиційні очікування є мотиваційним фактором інвестиційної активності підприємств, можуть сприяти підвищенню їхньої організаційної спроможності щодо здійснення інвестиційних проєктів, розвитку та реалізації їхнього інвестиційного потенціалу. І навпаки, негативні очікування істотно обмежують організаційну спроможність бізнесу забезпечити певний рівень інвестиційної активності та його зростання. Виходячи з результатів опитування, інвестиційний потенціал українських підприємств у 2024 р. буде орієнтований на забезпечення інвестицій у їхнє рухоме майно; щодо капітальних вкладень в об'єкти нерухомого майна, то оцінки інвестиційної активності бізнесу є негативними.

Інвестиційний потенціал підприємств, що поєднує його ресурсні, результативні, функціонально-цільові та організаційно-управлінські характеристики, може бути:

1) залежно від цілей його формування та використання – стратегічним та оперативним. Стратегічний інвестиційний потенціал характеризується:

– сукупністю стратегічних інвестиційних ресурсів, що відіграють вирішальну роль у досягненні довгострокових цілей інвестиційної діяльності та інвестиційного розвитку бізнесу;

– можливостями здійснення ефективних інвестиційних проєктів, що визначаються внутрішнім і зовнішнім середовищами інвестиційної діяльності підприємства;

– організаційною спроможністю (здатністю) підприємства забезпечити ефективну інвестиційну діяльність у довгостроковій перспективі. Її важливим елементом є стратегічні ключові компетенції як накопичені підприємством і його персоналом знання та досвід щодо здійснення ефективних інвестиційних бізнес-процесів та операцій;

2) відповідно до стадій інвестиційного циклу – це потенціали передінвестиційної, інвестиційної та експлуатаційної стадій інвестиційного циклу;

3) залежно від середовища інвестиційної діяльності інвестиційний потенціал підприємства є зовнішнім і внутрішнім. Зовнішній інвестиційний потенціал формують умови та чинники інвестиційної діяльності підприємства, що безпосередньо не залежать від нього, але впливають на її здійснення та ефективність у поточному періоді та в перспективі. Це наявність та мотивація зовнішніх інвесторів, їхні ресурси, можливості та зацікавленість в інвестиціях у проєкти підприємства, інвестиційна інфраструктура, інституційне середовище інвестиційної діяльності в країні.

Зовнішній інвестиційний потенціал підприємства залежить від інвестиційного клімату в країні як сукупності певних чинників, які приваблюють або відштовхують інвесторів на рівні країни, регіону, виду економічної діяльності або підприємства [18]. За результатами дослідження, проведеного Європейською Бізнес Асоціацією у 2023 р., в Україні 48% топменеджерів підприємств – респондентів аналітичного проєкту вказали на погіршення інвестиційного клімату, 39% вважають, що істотних змін не сталося, 13% вважають, що інвестиційний клімат поліпшився. Протягом першої половини 2024 р. 38% респондентів очікують подальшого погіршення ситуації, 48% вважають, що інвестиційний клімат залишиться без істотних змін, 14% топменеджерів прогнозують його поліпшення [19]. Ці дані свідчать про наявність у зовнішньому інвестиційному потенціалі підприємств несприятливих факторів та інвестиційних ризиків, серед яких основними респонденти назвали такі: росій-

ська агресія, корупція, слабка судова система, труднощі з логістикою, обмеження валютних операцій [18; 19].

Висновки. Підвищення інвестиційної активності підприємств базується на їхньому інвестиційному потенціалі, стан, структура, рівень, ефективність використання та оптимізація якого безпосередньо впливають на інвестиційні можливості країни щодо забезпечення соціально-економічного розвитку, технологічних трансформацій національної економіки, упровадження інновацій, соціального прогресу.

Інвестиційному потенціалу як сукупності ресурсів, можливостей і здатностей підприємства щодо забезпечення інвестиційних бізнес-процесів у поточному та довгостроковому періодах господарської діяльності відповідно до його концептуальної моделі притаманні такі характеристики:

1) системність. Інвестиційний потенціал:

– поєднує взаємопов'язані структурні елементи, від збалансованості, комплементарності та загальної цілеспрямованості яких залежить досягнення позитивного синергетичного ефекту його реалізації в господарській діяльності підприємств. До його основних складових належать ресурсний, результативний, функціонально-цільовий інвестиційні потенціали, потенціал організаційної спроможності щодо забезпечення інвестиційних проєктів;

– є підсистемою економічного потенціалу підприємства. Від рівня та оптимальності інвестиційного потенціалу підприємства залежить ефективність реалізації економічного потенціалу в цілому, кожної його складової – виробничого, фінансового, ринкового, науково-технічного, інноваційного та інших потенціалів;

2) поліструктурність. Складові інвестиційного потенціалу характеризуються власними структурними елементами: ресурсний потенціал є сукупністю власних, позичених, залучених інвестиційних ресурсів і ресурсу інвестиційної привабливості бізнесу; результативний потенціал характеризується різними видами інвестиційних ефектів – економічних, соціальних, екологічних; функціонально-цільовий потенціал включає потенціал інноваційної діяльності, функціями якого є ресурсне забезпечення інвестиційних проєктів, потенціал інвестиційного розвитку як системного вдосконалення інвестиційної функції підприємства. Потенціали інвестиційної діяльності та інвестиційного розвитку підприємства є взаємопов'язаними та забезпечують здійснення підприємством інвестиційних бізнес-процесів у різних сферах господарської діяльності;

3) синергія. Інвестиційний потенціал підприємства забезпечує можливість отримання позитивного синергетичного ефекту реалізації ресурсів і можли-

востей його структурних елементів як у бізнес-процесах інвестиційної діяльності, так і в інших видах господарської діяльності підприємства;

4) багатоаспектність цілей та функцій. Видами інвестиційного потенціалу підприємства є зовнішній і внутрішній потенціали інвестицій, потенціал організаційної спроможності підприємства здійснювати ефективну інвестиційну діяльність і забезпечувати інвестиційний розвиток, потенціали стратегічний та оперативний, потенціали стадій інвестиційного циклу;

5) динамічність та розвиток. Інвестиційний потенціал трансформується, удосконалюється та оптимізується відповідно до нових завдань бізнесу та змін у бізнес-середовищі;

6) керованість. Складовою інвестиційного потенціалу є потенціал організаційної спроможності підприємства як його здатність реалізовувати інвестиційні проекти та забезпечити інвестиційний розвиток бізнесу. Формування, накопичення, розвиток інвестиційного потенціалу є комплексним об'єктом інвестиційного менеджменту підприємства. Мотиваційним фактором інвестиційної активності підприємств є позитивні інвестиційні очікування їхніх власників і керівників;

7) поєднання характеристик просторових і часових; ретроспективних, поточних і перспективних щодо стратегічного інвестиційного розвитку бізнесу;

8) інвестиційний потенціал підприємств є системоутворювальним чинником формування, реалізації та розвитку інвестиційних потенціалів галузей, міжгалузевих комплексів, регіонів, економічних секторів і національної економіки загалом.

Подальші дослідження будуть спрямовані на розкриття основних напрямів і факторів інвестиційного розвитку підприємств в умовах цифровізації бізнесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Єпіфанова І. Ю., Бардадин О. А. Сутність інвестиційного потенціалу підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 14. С. 39–42. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/14_2017/9.pdf (дата звернення: 15.07.2024).
2. Феняк Л. А. Теоретичні підходи до визначення сутності інвестиційних ресурсів підприємств. *Ефективна економіка*. 2017. № 6. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5663> (дата звернення: 15.07.2024).
3. Крамаренко І. С. Розвиток інвестиційного потенціалу України: особливості та завдання управління. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 19/20. С. 7–10. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2020.19-20.7>.
4. Скороход І., Зозуля Є. Розвиток потенціалу інвестиційної привабливості національної економіки України в умовах глобалізації. *Підприємництво та інновації*. 2021. № 20. С. 25–32. DOI: <https://doi.org/10.37320/2415-3583/20.3>.

5. Лаглер К., Богуславська С. Формування інвестиційної привабливості економіки регіону. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2020. №3 (59). С. 207–213. DOI: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2020-59-207-213>.
6. Китайчук Т. Інвестиційна привабливість: теоретичний аналіз та впливові фактори. *Економіка та суспільство*. 2023. № 54. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-65>.
7. Віблій П., Блавт А. Інвестиційний потенціал України в умовах війни. *Галицький економічний вісник*. 2023. Т. 82, №3. С. 80–89. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.03.080.
8. Кобеля З. І., Кутаренко Н. Я., Рудько К. І., Бабчук А. М. Інвестиційний потенціал України в умовах економічної кризи. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. №22. С. 32–37. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/22_2017/9.pdf (дата звернення: 15.07.2024).
9. Ясінська Т. В., Жила Д. О. Дослідження інвестиційного потенціалу України та Нідерландів: порівняльна характеристика. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2021. № 39. С. 160–164. DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2021-39-28>.
10. Інвестиційна діяльність в Україні за 1 квартал 2024 року / М-во економіки України. 2024. 11 лип. URL: <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=9cb46b66-6285-4f7f-a08e-f450f32f0cb2&title=InvestitsiinaDialnistVUkrainiZa1-Kvartal2024-Roku/> (дата звернення: 15.07.2024).
11. Капітальні інвестиції в економіку України скоротилися на 28% – Держстат / Укрінформ. 2021. 25 лют. URL: [Ukrinform.ua/rubric-economy/3197341-kapitalni-investicii-v-ekonomiku-ukraini-skorotilisa-na-28-derzstat.html#:~:text=3a%202020%20rik%20v%20ekonomiku,%2C%20nij%20za%202019%20rik](http://ukrinform.ua/rubric-economy/3197341-kapitalni-investicii-v-ekonomiku-ukraini-skorotilisa-na-28-derzstat.html#:~:text=3a%202020%20rik%20v%20ekonomiku,%2C%20nij%20za%202019%20rik) (дата звернення: 15.07.2024).
12. Мельник С. Капітальні інвестиції в Україні у 2022 році впали на 40%. *Економічна правда*. 2023. 18 серп. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2023/08/18/703367/#:~:text=Обсяг%20капітальних%20інвестицій%20в%20Україні,це%20повідомила%20Державна%20служба%20статистики> (дата звернення: 15.07.2024).
13. Інформаційно-аналітичні матеріали щодо інвестиційного клімату в Україні / М-во економіки України. 2023. 5 жовт. URL: <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=93e0fdd8-41bc-4737-a700-75d32c29d885&title=InformatsiinoanalitichniMaterialiSchodoInvestitsiinogoKlimatuVUkraini> (дата звернення: 15.07.2024).
14. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18.09.1991 № 1560-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12> (дата звернення: 15.07.2024).
15. Рекомендації з організаційного розвитку для громадського сектору / Акад. громадського активізму та ін. URL: <https://eef.org.ua/wp-content/uploads/2022/01/Rekomendatsiyi-z-organizatsijnogo-rozvytku-dlya-GO.pdf> (дата звернення: 15.07.2024).
16. Шевчук Я. В., Катаєва С. Б. Інвестиційний менеджмент в умовах цифрової трансформації та інновацій. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична*. 2022. Вип. 35. С. 245–250. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.7843521>.

17. Ділові очікування підприємств України. II квартал 2024 року / Нац. банк України. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/BOS_2024-Q2.pdf?v=7 (дата звернення: 15.07.2024).
18. Лоза С. П. Інвестиційний клімат в Україні: стан, проблеми та можливі шляхи покращення. *Збірник наукових праць ДУІТ. Серія «Економіка і управління»*. 2024. Вип. 55. С. 46–58. DOI: <https://doi.org/10.32703/2664-2964-2024-55-46-58>.
19. Індекс інвестиційної привабливості України 2023 / Європ. Бізнес Асоц. URL: https://eba.com.ua/wp-content/uploads/2023/12/EBA-InvestIndex_-2023_UA.pdf (дата звернення: 15.07.2024).

REFERENCES

1. Yerifanova, I. Yu., & Bardadyn, O. A. (2017). Sutnist investytsiinoho potentsialu pidpryiemstva [The essence of the investment potential of the enterprise]. *Investytsii: praktyka ta dosvid – Investments: practice and experience*, 14, 39–42. http://www.investplan.com.ua/pdf/14_2017/9.pdf [in Ukrainian].
2. Feniak, L. A. (2017). Teoretychni pidkhody do vyznachennia sutnosti investytsiinykh resursiv pidpryiemstv [Theoretical approaches to determining the essence of investment resources of enterprises]. *Efektivna ekonomika – Efficient economy*, 6. <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5663> [in Ukrainian].
3. Kramarenko, I. S. (2020). Rozvytok investytsiinoho potentsialu Ukrainy: osoblyvosti ta zavdannia upravlinnia [Development of Ukraine's investment potential: features and management tasks]. *Investytsii: praktyka ta dosvid – Investments: practice and experience*, 19–20, 7–10. <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2020.19-20.7> [in Ukrainian].
4. Skorokhod, I., & Zozulia, Ye. (2021). Rozvytok potentsialu investytsiinoi pryvablyvosti natsionalnoi ekonomiky Ukrainy v umovakh hlobalizatsii [Development of the investment attractiveness potential of the national economy of Ukraine in conditions of globalization]. *Pidpryiemnytstvo ta innovatsii – Entrepreneurship and innovation*, 20, 25–32. <https://doi.org/10.37320/2415-3583/20.3> [in Ukrainian].
5. Lahler, K., & Bohuslavska, S. (2020). Formuvannia investytsiinoi pryvablyvosti ekonomiky rehionu [Formation of the investment attractiveness of the economy of the region]. *Vcheni zapysky Universytetu «KROK» – Scientific notes of «KROC» University*, 3(59), 207–213. <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2020-59-207-213> [in Ukrainian].
6. Kytaichuk, T. (2023). Investytsiina pryvablyvist: teoretychnyi analiz ta vplyvovi faktory [Investment attractiveness: theoretical analysis and influencing factors]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and society*, 54. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-54-65> [in Ukrainian].
7. Viblyi, P., & Blavt, A. (2023). Investytsiinyi potentsial Ukrainy v umovakh viiny [Investment potential of Ukraine in war conditions]. *Halytskyi ekonomichnyi visnyk – Galician Economic Herald*, 82(3), 80–89. https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.03.080 [in Ukrainian].
8. Kobelia, Z. I., Kutarenko, N. Ia., Rudko, K. I., & Babchuk, A. M. (2017). Investytsiinyi potentsial Ukrainy v umovakh ekonomichnoi kryzy [Investment potential of Ukraine

- in conditions of economic crisis]. *Investytsii: praktyka ta dosvid – Investments: practice and experience*, 22, 32–37 [in Ukrainian].
9. Yasinska, T. V., & Zhyly, D. O. (2021). Doslidzhennia investytsiinoho potentsialu Ukrainy ta Niderlandiv: porivnialna kharakterystyka [Investigating the investment potential of Ukraine and the Netherlands: comparative characteristics]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu – Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University*, 39, 160–164. <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2021-39-28> [in Ukrainian].
  10. Ministry of Economy of Ukraine. (2024, July 11). *Investytsiina diialnist v Ukraini za I kvartal 2024 roku* [Investment activity in Ukraine for the 1st quarter of 2024]. <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=9cb46b66-6285-4f7f-a08e-f450f32f0cb2&title=InvestitsiinaDiialnistVUkrainiZa1-Kvartal2024-Roku/> [in Ukrainian].
  11. Ukrinform. (2021, February 25). *Capital investments in the economy of Ukraine decreased by 28% – Derzhstat* [Capital investments in the economy of Ukraine decreased by 28% – State Statistics Service of Ukraine]. <https://ukrinform.ua/rubric-economy/3197341-kapitalni-investicii-v-ekonomiku-ukraini-skorotilisa-na-28-derzhstat.html#:~:text=For%202020%20year%20in%20economy,%2C%20than%20for%202019%20year> [in Ukrainian].
  12. Melnyk, C. (2023, August 18). Kapitalni investytsii v Ukraini u 2022 rotsi vplyly na 40% [Capital investments in Ukraine in 2022 fell by 40%]. *Ekonomichna Pravda – Economic truth*. <https://www.epravda.com.ua/news/2023/08/18/703367/#:~:text=Obsiah%20kapitalnykh%20investytsii%20v%20Ukraini,tse%20povidomyla%20Derzhavna%20sluzhba%20statystyky> [in Ukrainian].
  13. Ministry of Economy of Ukraine. (2023, October 05). *Informatsiino-analitychni materialy shchodo investytsiinoho klimatu v Ukraini* [Informational and analytical materials on the investment climate in Ukraine]. <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=93e0fdd8-41bc-4737-a700-75d32c29d885&title=InformatsiinoanalitichniMaterialiSchodoInvestitsiinogoKlimatuVUkraini> [in Ukrainian].
  14. Pro investytsiinu diialnist: Zakon Ukrainy vid 18.09.1991. № 1560-XII. (1991). [On investment activity. Law of Ukraine dated September 18, 1991]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> [in Ukrainian].
  15. Academy of Public Activism, etc. (2022). *Rekomendatsii z orhanizatsiinoho rozvytku dlia hromadskoho sektoru* [Recommendations on organizational development for the public sector]. <https://eef.org.ua/wp-content/uploads/2022/01/Rekomendatsiyi-z-organizatsijnogo-rozvytku-dlya-GO.pdf> [in Ukrainian].
  16. Shevchuk, Ya. V., & Kataieva, S. B. (2022). Investytsiinyi menedzhment v umovakh tsyvrovoi transformatsii ta innovatsii [Investment management in conditions of digital transformation and innovation]. *Naukovi zapysky Lvivskoho universytetu biznesu ta prava. Serii ekonomichna. Serii yurydychna – Scientific notes of the Lviv University of Business and Law. Economic series. Legal series*, 35, 245–250. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7843521> [in Ukrainian].
  17. National Bank of Ukraine. (2024). *Dilovi ochikuvannia pidpriemstv Ukrainy. II kvartal 2024 roku* [Business expectations of Ukrainian enterprises. II quarter of 2024]. https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/BOS_2024-Q2.pdf?v=7 [in Ukrainian].

18. Loza, S. P. (2024). Investytsiinyi klimat v Ukraini: stan, problemy ta mozhlyvi shliakhy pokrashchennia [Investment climate in Ukraine: state, problems and possible ways of improvement]. *Zbirnyk naukovykh prats DUIT. Seriiia «Ekonomika i upravlinnia» – Collection of scientific papers DUIT. «Economics and Management» series, 55, 46–58.* <https://doi.org/10.32703/2664-2964-2024-55-46-58> [in Ukrainian].
19. European Business Association. (2023). *Indeks investytsiinoi pryvablyvosti Ukrainy 2023* [Investment attractiveness index of Ukraine 2023]. https://eba.com.ua/wp-content/uploads/2023/12/EBA-InvestIndex_-2023-UA.pdf [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 18.07.2024

Стаття пройшла рецензування: 25.08.2024

Стаття рекомендована до опублікування: 05.09.2024

A. O. CHERNIAIEVA

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Marketing and Trade Entrepreneurship, Ukrainian Engineering and Pedagogical Academy, Ukraine, Kharkiv

O. V. SUKHOVEEV

holder of the third (educational and scientific) level of higher education, Ukrainian Engineering and Pedagogical Academy, Ukraine, Kharkiv

POTENTIAL OF INVESTMENT ACTIVITIES OF ENTERPRISES: ESSENCE, CHARACTERISTICS AND TYPES

Problem setting. The possibilities and effectiveness of investment support for modern business processes and the development of enterprises depend on the investment potential of business, which actualizes the study of its essence, structure, sources and directions of optimization.

Recent research and publication analysis. Modern studies of investment potential reveal its components such as resource and management potentials, as well as the attractiveness potential of investment objects for investors. The analysis of investment potential should be based on systemic and structural-functional approaches, which will allow to justify its essence and role in extended social reproduction.

Paper objective. The purpose of the article is to reveal the essence, structure and role of the investment potential of enterprises in ensuring socio-economic and technological transformations of business.

Paper main body. The article, based on the conceptual model of the investment potential of the enterprise developed by the author, its essence, structure, types and characteristics are revealed. Resource and effective investment potentials, potentials of investment activity and investment development are analyzed, their relationship and

interdependence as components of investment potential are revealed. The structural element of the resource investment potential is the potential of the enterprise's investment attractiveness, the function of which is the formation of a positive attitude of investors towards participation in its investment projects is substantiated. The potential of the enterprise's organizational capacity as the opportunity and ability of the investment management to attract and effectively use investment resources to achieve the goals of investment activity and investment development is revealed.

The main types of investment potential of the enterprise according to various criteria for their determination are characterized: depending on the goals of formation and use – strategic and operational; according to the environment of investment activity – external and internal investment potentials. According to the stages of the investment cycle, the potentials of the pre-investment, investment and operational stages are determined.

Conclusion of the research. The main characteristics of the investment potential are substantiated: systemic, polystructural, synergy, manageability, dynamism and development. The investment potential is a subsystem of the economic potential of the enterprise and provides a positive synergistic effect of the realization of resources and opportunities of its structural elements in the business processes of economic activity is proved.

The investment potential of the enterprise is a system-forming factor in the formation, implementation and development of the investment potential of industries, inter-industry complexes, regions, economic sectors and the national economy as a whole is proved.

Short abstract for an article

Abstract. The article the essence and main structural elements of the enterprise's investment potential are revealed, the potential of investment activity and investment development are characterized. The types of investment potential are determined: external and internal, strategic and operational, staged. The main characteristics of the investment potential are substantiated: systemic, polystructural, synergy, manageability, dynamism and development. The role of the investment potential of enterprises in ensuring socio-economic development and modern technological transformations of the national economy is revealed.

Key words: investment potential of the enterprise, potentials of investment activity and investment development, investment resources, resource and effective investment potentials, organizational capacity of the enterprise, external and internal, strategic and operational, staged investment potentials.

Article details:

Received: 18 July 2024

Revised: 25 August 2024

Accepted: 05 September 2024

Рекомендоване цитування: Черняєва А. О., Суховеев О. В. Потенціал інвестиційної діяльності підприємств: сутність, характеристики та види. *Економічна теорія та право*. 2024. №3 (58). С. 22–38. DOI: <https://doi.org/10.31359/2411-5584-2024-58-3-22>.

Suggested citation: Cherniaieva, A. O., & Sukhoveev, O. V. (2024). Potentials investytsiinoi diialnosti pidpriemstv: sutnist, kharakterystyky ta vydy [Potential of investment activities of enterprises: Essence, characteristics and types]. *Ekonomichna teoriia ta pravo – Economic Theory and Law*, 3(58), 22–38. <https://doi.org/10.31359/2411-5584-2024-58-3-22> [in Ukrainian].